

Рецензия

относно процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор по психология”

на дисертационен труд на тема „Социалнопсихологическо влияние на визуалните политически послания”

Професионално направление: 3.2. „Психология“

Докторска програма: „Обща психология“

Докторант: Хая Клара Мор, ВСУ „Черноризец Храбър”, Катедра „Психология”

Научен ръководител: доц. д-р Петър Нешев

Рецензент: доц. д-р Ваня Господинова Христова, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 385 от 09.06.2021 г.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд на Хая Мор обхваща проблематика, която от една страна е сравнително нова за Израелската култура, а от друга има дълга история в световен мащаб. Това се дължи на факта, че практически навсякъде по света визуалните политически послания изразени чрез плакатите са исторически документи, които представят преобладаващите социални нагласи, основавайки се на дадени исторически факти. В днешно време, те продължават да се използват като средство за комуникация, разкриващо както преобладаващите в дадена страна социални и политически нагласи, така и противните такива.

Да се установи, дали и в каква степен различията във възприятието, реакцията и интерпретацията на големи групи от композиционни елементи, от графичния дизайн в плакати с политически послания влияят върху професионализма и критичната позиция на студенти по дизайн е

въпрос, чийто отговор задава актуалността на настоящият дисертационен труд.

Дисертационният труд на Хая Мор е в обем от 170 страници, като съдържанието е структурирано в увод, три глави, изводи, препоръки, библиография и приложения. Текстът съдържа 15 фигури и 12 таблици. Цитирани са 150 източника на латиница.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Структурата на дисертацията е логически изградена и подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на проверката на поставената изследователска хипотеза и произтичащите от нея изследователски въпроси.

В „Увода” са представени основанията за разработването на дисертационния труд, както и неговите задачи, хипотези и ограничения.

Първа глава **„Научни теории и подходи на политическите плакати, като средство за психологическо влияние върху съзнанието и поведението на хората”** е теоретична. В първите два параграфа последователно и логически се разгръща проблематиката за „плакатът”, като социален инструмент и комуникативно средство. В последващите параграфи са анализирани теоретичните подходи разкриващи историята на плакатите, силата на политическите такива, подходите и основните елементи в графичния им дизайн, въздействието им върху аудиторията, и пропагандата като елемент за политическо психологическо влияние.

Останалите параграфи са посветени на разкриването на функционалната динамика и елементи на плакатите. В последният параграф са формулирани изводите от представената глава.

Втора глава **„Емпирично изследване на комуникативната ефективност на политическите плакати“** е посветена на методологията и методиката на емпиричното изследване. Прецизно са формулирани целта, задачите, предмета на изследването, хипотезите и методите за анализ на данните. Извадката на изследваните лица включва 46 участника.

За събиране на необходимата информация са използвани полуструктурирани въпросници, въз основа на които е направен съответният анализ на получените резултати.

Изложението е написано логично, а докторантката демонстрира познаване на проблематиката и умения за логическа връзка между теоретичния подход и решаването на практическите въпроси.

В трета глава **„Резултати, интерпретация и приноси“** са представени резултатите от проведеното изследване, като са анализирани взаимовръзките и влиянията на измерваните променливи. Анализите са базирани на подходяща статистическа обработка изпълнена с SPSS.

Получените резултати са интерпретирани от гледна точка на степента, в която потвърждават хипотезите. Въз основа на това са изведени изводи и са предложени възможности за практически приложения на резултатите от дисертационното изследване.

III. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът към дисертационния труд вярно и точно отразява дисертационния труд, а публикациите по него са достатъчни и включват съществени страни от работата на докторанта.

Авторското участие в извеждането на **приносите** в дисертационния труд са адекватно отразени:

- ✓ Универсалният езиков модел, създаден за целите на изследването обогатява теориите, свързани с графичния дизайн, като разкрива визуалните културни композиционни елементи на политическите плакати и акцентира върху психологическите аспекти на визуалния анализ на политическите плакати.
- ✓ Чрез този модел се обогатяват практическите знания в тази специфична област на познанието, тъй като е доказано, че това подпомага дейностите на графичните дизайнери и повиша значително комуникативната ефективност на политическите послания.
- ✓ Акцентирано е върху факта как основните компоненти на графичния дизайн - цветът, типографията, композицията и техниката могат да бъдат успешно съчетани с културните символи, знаци и значения на езика, като е доказано че по този начин се въздейства най-силно върху съзнанието и поведението на хората.
- ✓ Доказана е по емпиричен път необходимостта дизайнът на политическия плакат да се основава на професионални психологически изследвания.
- ✓ Използваният универсален езиков модел на изследване е оригинален, иновативен и синтезиращ постиженията в съвременната приложна психология с постиженията на съвременното графично изкуство.

По дисертационния труд има посочени три публикации, в които са представени съществени части от труда.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ:

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки. В хода на разработването на дисертационния труд, и в качеството ми на рецензент докторантката се постара добросъвестно да отрази направените бележки.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд на Хая Клара Мор има характер на самостоятелно научно изследване. С него авторката разкрива своите задълбочени теоретични познания и умения за провеждане и интерпретиране на емпирични изследвания. Дисертацията съдържа приноси както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект.

Въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Хая Клара Мор по „Обща психология“ професионално направление 3.2. „Психология“.

гр. Варна
23.06.2021 г.

Рецензент:
(доц. д-р Ваня Христова)